

Каложний Р. А.,
*д.ю.н., професор, заступник директора
 Юридичного інституту з наукової роботи,
 Національний авіаційний університет
 м. Київ, Україна*

РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Досвід функціонування розвинутих ринкових економік вказує на те, що ринок цінних паперів є одним із найбільш регульованих та регламентованих державою на відміну, наприклад, від товарних або валютних ринків. Це пов'язано з рядом особливостей цього ринку. Головна особливість полягає у тому, що рух капіталів, який забезпечується обігом різних видів цінних паперів та їх похідних, не існує у відриві від законодавчої бази та системи правовідносин власності, що склались у державі.

Історично розвиток регулювання ринків цінних паперів у світі здійснювався через посилення державного втручання у діяльність на ринку з одночасним збереженням та підтриманням ринкових сил [1, с. 34].

Сучасний стан та структура вітчизняного ринку цінних паперів є наслідком:

- процесів трансформації економічної системи, які відбуваються в Україні протягом останніх років;
- політики держави як емітента при здійсненні випуску державних цінних паперів, а також впливу на український фінансовий ринок криз останніх років на світових фінансових ринках.

Крім того, суттєвий вплив на розвиток окремих сегментів ринку цінних паперів спричинило внесення змін до фінансового законодавства, яке не відповідало принципам організації ринку цінних паперів та істотно гальмувало, а в деяких випадках цілком блокувало розвиток як окремих фінансових інструментів, так і видів професійної та інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів [2, с. 8].

Безперечно, що на ефективності цієї політики значною мірою позначаються методи та форми регулювання ринку цінних паперів, які будуть застосовуватись державою.

Незважаючи на існуючі проблеми, у розвиток українського ринку цінних паперів вже закладено значне підґрунтя, по цілому ряду ознак,

зокрема, моделям функціонування та регулювання він наближається до розвинених фінансових ринків світу [1, с. 35].

Варто зазначити, що нині вітчизняний ринок цінних паперів переживає етап досить повільного розвитку. Каталізатором цього процесу безумовно є і соціальний фактор.

Населення України, якому традиційно притаманне підвищене почуття соціальної справедливості, покладає надії не лише на розвиток державою різноманітних форм інвестування як засобу збільшення грошових заощаджень, але й на забезпечення захисту своїх фінансових вкладень.

Найголовнішою перешкодою у більш активному розвитку ринку цінних паперів в Україні є – недостатня розвиненість ринку в цілому. Активізація та стрімкий розвиток ринку цінних паперів України може здійснитись лише за певних умов. По-перше, позитивних тенденцій розвитку економіки у цілому та ринку цінних паперів зокрема. По-друге, за наявності у державі інвестиційних коштів та інвесторів, бажаючих здійснювати довгострокові інвестиції.

Відновлення довіри населення до держави, як гаранта його добробуту, і фондового ринку є необхідною умовою соціальної підтримки курсу ринкових реформ та забезпечення соціальної стабільності у суспільстві. На цих засадах і повинна започатковуватись державна політика щодо регулювання ринку цінних паперів в Україні.

На сучасному етапі розвитку ринку цінних паперів в Україні існує ряд проблем, які перешкоджають наповненню вітчизняного ринку цінних паперів фінансовими ресурсами. Основні з них такі:

- високі ставки на позикові кошти на кредитному ринку;
- низький рівень довіри з боку інвесторів до місцевих органів влади;
- недосконале та нестабільне законодавство, яке не забезпечує достатнього рівня правового захисту інвестицій;
- недостатність надійних фінансових інструментів;
- недостатній розвиток інститутів спільного інвестування;
- низький рівень інформаційної прозорості ринку цінних паперів;
- недостатній рівень розвитку ринкової інфраструктури [2, с. 9].

Разом з тим, оздоровлення економіки України потребує переміщення значних капіталів у галузі виробництва. Структурно-інноваційна перебудова економіки потребує створення сприятливого інвестиційного клімату, становлення національного ринку цінних паперів та правил діяльності його учасників, удосконалення фінансово-кредитної системи, реформування відносин власності та прискорення процесу приватизації. Ефективність ринкових реформ потрібно забезпечити системним підходом до створення нормативно-

правового поля розвитку та інвестиційної діяльності в Україні [3, с. 78].

Україна має значний потенціал залучення величезних потоків капіталу, але на жаль, Україна ще не створила достатніх умов довіри як для вітчизняних, так і закордонних інвесторів, коли інвестиційні можливості поєднуються з ясною та надійною структурою ринку цінних паперів. На сьогодні перед органами державної влади постали актуальні питання стосовно ефективного управління корпоративними правами держави. Це, у свою чергу, спонукає до необхідності швидкої реорганізації галузевих міністерств, так і створення сприятливих умов зростання інвестиційної діяльності в Україні.

Наостанок слід наголосити, що подальший розвиток вітчизняного ринку цінних паперів майже цілком залежить від розвитку перспективної та удосконалення вже існуючої законодавчої та нормативно-правової бази, яка регулює ринок, а також перспектив імплементації міжнародних правових норм стосовно регулювання ринку цінних паперів в Україні.

Література:

1. Мозговий О. М. Державне регулювання ринку цінних паперів в Україні / О. М. Мозговий, М. О. Бурмака // Ринок цінних паперів України. – 1997. – № 1. – С. 34-40.
2. Рибальченко А. А. Сучасний стан та структура вітчизняного фондового ринку / А. А. Рибальченко // Цінні папери України. -- 2001. – № 24. -- С. 8-9.
3. Чувардинський О. Г. Щодо питання структурних перетворень в економіці країни / О. Г. Чувардинський, О. Ф. Іткін, О. В. Мажуга // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 2001. – № 9. – С. 78-79.

Кобець С. П.,
к.е.н., старший викладач кафедри економічної кібернетики
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка,
м. Полтава, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі розвитку економіки України головним завданням діяльності підприємства є управління його розвитком. Ефективні управлінські рішення щодо сталого розвитку підприємства передбачають забезпечення менеджерів своєчасною і якісною інформаційно-аналітичною базою та створення якісної інформаційної системи підтримки прийняття управлінських рішень. Зразком інформаційного забезпечення системи управління сталим розвитком підприємства може бути створення системи моніторингу, яка забезпечить управління повною, об'єктивною та актуальною інформацією для компетентного всебічно зваженого підходу до підготовки та прийняття обґрунтованих рішень.

Аналіз літературних джерел, присвячених дослідженню моніторингу [1,2,3,4], свідчить про те, що сьогодні відсутня концепція створення і функціонування моніторингу в системі управління сталим розвитком підприємства. Отже, існує потреба в розкритті змісту окремих етапів організації, структури та ролі моніторингу в процесі підтримки прийняття управлінських рішень щодо управління сталим розвитком підприємства.

Моніторинг у системі управління сталим розвитком підприємства можна характеризувати як процес регулярного збору та фіксації даних про ключові елементи реалізації програм розвитку підприємства задля виявлення проміжних результатів і досягнень, своєчасного виявлення проблем та відхилень від намічених результатів і здійснення необхідних коригувань.

Метою системи моніторингу сталого розвитку підприємства є орієнтація управлінського процесу на досягнення цілей щодо підвищення рівня розвитку підприємства.

Для досягнення цілей щодо підвищення рівня розвитку підприємства моніторинг забезпечує виконання таких специфічних завдань: